

Innhald

Forord	5
Kapittel 1	
Innleiing	11
Boka si oppbygging	14
Kapittel 2	
Det forskningsbaserte grunnlaget for boka - med bakgrunn i tre doktorgradsavhandlingar	19
Leiing og ansvar: Ein studie av barnehagen som inkluderingsarena for foreldre med flyktningbakgrunn	20
Kollegarettleiing og endring av den kollektive kunnskapen i barnehagen	25
Observasjon - ein nøkkelkompetanse i barnehagelærarar si utdanning og profesjon: brot, utfordringar og potensial	29
Oppsummering	34
Kapittel 3	
Barnehagen sitt samfunnsmandat	37
Leiing og barnehagen som lærande organisasjon	39
Mangfald, fleirkultur og inkludering	41
Rettleiing og kollektiv læring	44
Observasjon for endring og utvikling av praksis	46
Kapittel 4	
Teoretisk rammeverk	50
Barnehagen i eit systemisk perspektiv	50
Leiing av barnehagen som ein lærande organisasjon	52
Barnehagelæraren sitt kompetansenivå (K1, K2 og K3)	60
Kompetansenivå 1 (K1)	62

Kompetansenivå 2 (K2)	63
Kompetansenivå 3 (K3)	64
Oppsummering	67

Kapittel 5

Leiing av barnehagebasert kompetanseheving	69
---	-----------

Anne Grethe Sønsthagen

Bakgrunn	69
Lærande organisasjon og organisatorisk læring	72
Skilnadar i haldningar og praksis	74
Aktiv og passiv prat	74
Integreert og fragmentert praksisutvikling	78
Den lokale linjeleiinga si rolle i barnehagebasert kompetanseheving	83

Kapittel 6

Eit inkluderande foreldresamarbeid - leiinga sitt ansvar	86
---	-----------

Anne Grethe Sønsthagen

Bakgrunn	86
Symbolisk makt og habitus	90
Anerkjenning av foreldre med minoritetsbakgrunn som viktige bidragsytarar i barnehagen	95
Inkluderings- og ekskluderingsprosessar i barnehagen	98
Den lærande barnehagen som inkluderingsarena	106
Når barnehagen lærer å bli ein inkluderingsarena	110
Den lærande linjeleiareren i inkluderingsarbeidet	111

Kapittel 7

Kollegarettleiing i gruppe som læringsaktivitet i barnehagen	113
---	------------

Hege Fimreite

Bakgrunn	114
Politisk og nordisk kontekst	114
Sosiokulturell kunnskap og læring	116
Rettleiing som profesjonell støtte	117
Kollegarettleiing i gruppe	118
Ulike roller og ansvar	120
Leiinga	120
Fagleg rettleiar	122
Observatør	124
Deltakarar	125

Kollegarettleiing som individuell og kollektiv læring	126
Bruk av «teoretisering» i kollegarettleiinga	127
Aktivisere tenking og kritisk refleksjon	129
Den flate strukturen utfordrar	131
Kollegarettleiing sett i system over tid	132
Strukturen bryt etablerte handlingsmønster	134

Kapittel 8

Kollegarettleiing i spenning mellom kvardag og system	137
--	------------

Hege Fimreite

Kollegarettleiing som transformativ læringsaktivitet	138
Frå dokument til kontekst	140
Når systemorienteringa blir for sterk	141
Kunnskapsbevegelsar mellom kvardagsverda og system	143
Kunnskapsbevegelsen å lære å bli del av fellesskapet	144
Kunnskapsbevegelsen om ulike oppfatningar av det profesjonelle	146
Bevegelsen mellom kvardagsverd og system	148
Kollegarettleiing i eit spenningsfelt	150

Kapittel 9

Observasjon som metode i barnehagepedagogisk arbeid	153
--	------------

Johanna Birkeland

Bakgrunn	154
Ulike forankringar av observasjon	156
Observasjon i rammeplanen for barnehagen	159
Bruk av observasjon - ulike tilnærmingar	162
Praksisforteljingar	165
Ulike observasjonsmetodar	166
Observasjon for felles refleksjon og fortolking	167
Observasjon - ein veg til kunnskap om barn og utvikling av pedagogisk praksis	170

Kapittel 10

Observasjon - grunnlag for utforsking, felles meningsskaping og praksisutvikling	172
---	------------

Johanna Birkeland

Samanhengen mellom observasjonen sitt formål og relevante metodar i ein barnehagekontekst	173
---	-----

Korleis kan observasjon vere verktøy for endring og utvikling av pedagogisk praksis?	178
Døme frå barnehagen	180
Døme 1	180
Døme 2	182
Avrunding av kapittelet – nokre konkluderande refleksjonar knytt til observasjon	185

Kapittel 11

Leiing av den kompetente barnehagen – avsluttande drøftingar	188
Mangfald, inkludering, rettleiing og observasjon – eit kritisk blikk på dominerande diskursar	188
Stortingsdokument – ein majoritetsdiskurs i forkledning?	190
Rettleiing – diskursar om rettleiingslike aktivitetar og flate strukturar	192
Observasjon – dominerande og marginale diskursar i barnehagefeltet	194
Integrerte læringsprosessar utviklar den kompetente barnehagen	198
Litteraturliste	203